

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 319. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm9678/facsimile.pdf (tilgået 13. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

at kalde sig andet, end hvad det har hedt, lige siden den gamle Skjold var en lille Dreng, ja, lige siden Dan, den Kæmpe kjon, som der staar i Rimkrenniken:

Han før de tyske imod
Og slog dem alle dør ned for Fod; —

skjønt det er saa, og Danmark netop ved denne Lejlighed har maattet bære, det er i Grunden slet ingen Ting: hverken tysk eller nordisk, hverken Landmagt eller Sømagt, hverken Fugl eller Fisk, men et Tvetalleri og i Grunden et Utske, som ordentlige og fornuftige Folk kun har Ærgrelse af, — saa, ikke des mindre véd vi dog, Danmark er noget, hvor lidt det saa kan være, og blev nappet paa alle Sider, uden dog at tilintetgjøres; saa deri kan vi umulig være enige enten med Franskmand eller Tyskere: at man skulde kunne forståa Nordens Historie uden at kjende Danmarks.

At nu ogsaa i Engelskmændenes Øjne Danmark var Nordens Hovedmagt, det fik vi at føle baade 1801 og 1807; og forgik vi ikke i de Storme, kan vi umulig, næst vor gode Lykke, takke andre derfor end os selv; thi vel havde vi 1801 forbundne nok paa Papiret: baade Kejseren af Rusland og Kongerne af Prejsen og Sverrig; men ene maatte vi brydes med den Sømagt, der var beregnet paa hele Norden; ingen hjalp os eller skjenkede os mindste Erstatning. Efter 1807 erklærede vel den russiske Alexander højtidelig for hele Evropa, at han aldrig skulde slutte Fred med England, før Danmark havde faaet fuld Erstatning; men hvor lidt man i Petersborg sørgede over, at deres Flaade blev den eneste i Østersøen, det kunde man vel selv slutte sig til; og da Kejsen Alexander 1812, under Rustningerne mod Napoleon, lovede Svenskerne at skaffe dem Norge, viste han blandt andet usægtelig, at han fandt, vi havde endnu ikke mistet nok.

Vende vi os nu til Sverrig, da se vi dér baade

1801 og 1807 en Konge, der ærlig har fortjent det Øgenavn, man gav ham, af Nordens Don Quixote; men han hed ellers Gustav den fjerde Adolf og var Svoger til Kejser Alexander; men i Politiken, siger man, det er ligesom i Kortspil: der gjælder ikke engang Broderskab; og vist er det, at da den svenske Konge, som havde været i Forbund med Prejsen og Rusland, ikke vilde tiltræde Tilsittfreden og Fastlands-Systemet, paatog Kejser Alexander [sig] at formaa ham til begge Dele, og brød desaaarsag uden videre Omstændigheder ind i Finland. Vi havde paa samme Tid erklæret Sverrig Krig, fordi Kongen 1807 havde gjort Mine til at besætte Sælland og, da vi fordrøede Forklaring, lod svare, at dersom han havde fundet det raadeligt, vilde han ogsaa gjort det, og ønskede kun aldrig at faa Aarsag til at fortryde sin Nønsomhed.

Det arme Sverrig, som saaledes aldeles uskyldig udvikledes i Krig med begge sine Naboer og havde en lige saa haardnakket som fej og halvtosset Konge, kunde naturligvis, trods sine forbausende Anstrengelser og den Tapperhed, der altid ndmærkede vore østlige Naboer, i Længden umulig holde Stand; og i Foraaret 1809, da Russerne havde oversvømmet Finland og bemægtiget sig Aalands-Øerne, medens den norske Hær under Kristjan Avgust, Prins af Avgustenburg, stod færdig til at hryde ind fra den anden Side, saa, i Fortvivlelse, gjorde nu haade den østlige og vestlige Armé Opstand, den paa Grænserne af Norge under Adlersparre rykkede mod Stokholm, og Generalen for den finske Armé Adlercreutz tog med en Del Hjælpere Kongen fangen paa Slottet 13de Mars. Gustav den tredjes Broder, Hertug Karl af Södermanland, som havde været Rigsforstander i den afsatte Konges Mindreaarighed, blev nu udraabt til Konge; men da han var barnløs, og man intet vilde vide af Gustav den fjerdes Afkom, valgte man den danske General i Norge, Prins Kristjan Avgust, til Kronprins. Da denne Prins var

